

ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Гайдук О.Г.

заступник директора,

*Рівненський Науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України*

ПРО ФОРМИ І МЕТОДИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МВС УКРАЇНИ

У процесі реалізації концепції реформування системи правоохоронних органів у 2015 році розпочато реформування Експертної служби МВС України для побудови за європейським зразком незалежної від органів досудового слідства, високопрофесійної, відкритої для суспільного контролю мережі експертних підрозділів, покликаних на ділі виконувати важливу для правової держави місію – сприяти утвердженню справедливого суду в Україні.

Одним із основних завдань, визначених Положенням про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України [1] є здійснення наукової та науково-технічної діяльності в галузі судової експертизи. Керівництвом Експертної служби МВС України значна увага приділяється організації та проведенню наукової діяльності в ній, про що свідчить видання відповідного наказу, яким затверджено Положення про організацію та проведення наукової діяльності в Експертній службі МВС України, у якому визначено основні напрямки з даного питання.

Серед основних напрямків наукової діяльності в Експертній службі МВС України є:

- участь працівників у науково-практичних заходах, організованих іншими установами;
- підготовка, поширення та впровадження передового досвіду судово-експертної практики [2].

Основною формою реалізації вказаних напрямків є висвітлення її діяльності через засоби масової інформації. Багато працівників Експертної служби МВС України, поряд з науково-дослідною і експертною діяльністю, активно приймають участь в інформуванні населення держави про основні можливості служби шляхом поширення та впровадження передового досвіду судово-експертної практики, участі в слідчих (розшукових) діях, що свідчить про важливу роль у процесі розкриття та розслідування правопорушень ефективного застосування можливостей сучасної криміналістичної техніки, упроваджених новітніх форм і методів досліджень.

Працівники Рівненського НДЕКЦ МВС України також не «стоять» осторонь і активно поширюють наукові знання в сучасній і доступній формі для широкого кола людей.

З метою взаємного консультування, обміну інформацією та науково-методичного співробітництва Рівненським НДЕКЦ укладений договір про наукове співробітництво з Національним університетом «Острозька академія» та з Навчально-науковим інститутом права Національного університету водного господарства та природокористування.

В результаті такої співпраці в 2016 році на базі Навчально-наукового інституту права ім. Маліновського НУ «Острозька академія» проводились навчально-практичні семінари і конференції, на яких студенти мали змогу ознайомитись із тонкощами роботи фахівців Експертної служби.

Фахівцями Центру прийнято участь у 32 науково-практичних заходах із них у двох міжнародного рівня, у дев'яти державного рівня, а також у проведенні двадцяти одного заходу обласного рівня. Проведено 16 виступів на радіо та телебаченні, опубліковано 9 матеріалів, що висвітлюють діяльність служби у пресі та 31 матеріал на інтернет-сайтах.

Широко практикується така форма ознайомлення про основні можливості підрозділів Експертної служби як проведення екскурсій. Протягом року Центр відвідали студенти Національного університету «Острозька академія», Національного університету водного господарства та природокористування, курсанти Рівненського вищого професійного училища Департаменту поліції охорони та учні 10-го класу Рівненського навчально-виховного комплексу «Колегіум» Рівненської міської ради.

Разом з тим хочеться відмітити, що експертні підрозділи МВС, в тому числі і Рівненський НДЕКЦ МВС України володіє високо кваліфікаційними спеціалістами з глибокими і різносторонніми знаннями, важливою інформацією, зв'язаною з застосуванням наукових, технічних і інших спеціальних знань, які використовуються в роботі і тому висвітлення прикладів позитивного застосування можливостей Експертної служби МВС України в розкритті і розслідуванні злочинів є невід'ємною частиною наукової роботи центру.

З метою попередження скоєння злочинів певної категорії на території області працівниками Рівненського НДЕКЦ, за підтримки телевізійних каналів як регіонального та державного рівня, підготовлено та продемонстровано цикл відеосюжетів про судових експертів, а також відеосюжетів на різні теми практичного характеру, у тому числі:

- «Як відрізнити фальшиві гроші?»;
- «Як відрізнити підроблені алкогольні напої від оригіналу?»;
- «Як уберегти своє житло від крадіїв?»;

У свою чергу слід відмітити і необхідність у визначені обмежень інформації яку слід висвітлювати працівникам Експертної служби, у залежності від категорії професійної діяльності громадян та їх як вікового так і освітнього рівня. Метою даних обмежень, в першу чергу, є

недопущення витоку інформації, яка могла б зашкодити правоохоронним органам. Дану функцію доцільно покласти на погоджувальну Раду, до складу якою слід долучати і заслужених ветеранів та пенсіонерів Експертної служби. Функціонування даної ради значно підвищить якість матеріалів, що підлягають опублікуванню і забезпечить не допущення висвітлення у засобах масової інформації та наукових виданнях фактів, які не відповідають реаліям.

Яскравим прикладом масового висвітлення неправдивих фактів, а також зазначення результатів досліджень, які на практиці не можливо отримати при тій кількості та якості досліджувальних об'єктів є американський телесеріал про роботу співробітників криміналістичної лабораторії Лас-Вегаса «С.S.I.: Місце злочину» [3].

Серіал став однією з головних причин виникнення так званого «ефекту CSI», під яким розуміють підвищення загального рівня уявлень про методи розслідування злочинів, як у їхніх жертв, так і у присяжних, що розглядають справи в судах. «Ефект CSI» в цілому вплинув на більш критичну оцінку доказів, які подаються прокурорами на процесах, через що останні стали надавати більшу кількість речових доказів, особливо тестів ДНК.

Хоча в цілому серіал демонструє перевагу криміналістів над злочинцями і трагічними обставинами, в деяких епізодах показуються випадки коли закон і детективи безсилі і не здатні покарати або навіть знайти злочинця.

Відмінною особливістю серіалу від реальної роботи співробітників криміналістичних лабораторій є значний відступ від процедури поліцейського розслідування. В реальному житті, злочини розслідують поліцейські детективи, тоді як в серіалі цим в основному займаються співробітники CSI, насправді не мають на це права. Випадки, коли поліцейський детектив одночасно є і співробітником криміналістичної лабораторії, надзвичайно рідкісні.

Тому, з огляду на зазначене хотілося б зробити висновок, що популяризацію Експертної служби МВС України необхідно проводити для формування у суспільстві, насамперед у підростаючого покоління, уяви про структуру правоохоронних органів, їхні основні завдання та частково можливості підрозділів у розкритті та розслідуванні злочинів. Укріплення впевності у тому, що Держава має підрозділи, які при здійсненні своїх повноважень у сфері судово-експертної діяльності, для дотримання інтересів держави, захисту прав і законних інтересів громадян, є незалежними від діяльності інших державних органів, політичних партій, суспільних об'єднань, інших організацій та посадових осіб, що здатні якісно, об'єктивно, всебічно і повно провести судові експертизи, використовуючи при цьому допустимі і достовірні методи.

Список використаних джерел:

1. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України. Затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України 03.11.2015 № 1343. Зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 р. за № 1390/27835.
2. Наказ Експертної служби МВС України від 08.12.2016 № 68-н «Про затвердження Положення про організацію та проведення наукової діяльності в Експертній службі МВС України.
3. Електронний ресурс <https://uk.wikipedia.org/wiki/CSI>

Кулик Ю.М.

студентка,

Науковий керівник: Пильгун Н.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

Навчально-науковий Юридичний інститут

Національного авіаційного університету

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ПРОКУРАТУРИ З ПРЕЗИДЕНТОМ ТА ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ

Сучасний етап розвитку української державності, значні суспільні трансформації свідчать про те, що Україна йде шляхом розвитку найбільш цивілізованих країн світу. Одним із найважливіших питань, які необхідно вирішити для цього – створення належних умов для підтримання режиму законності і правопорядку, а також захисту основних прав та свобод людини, її законних інтересів. Ефективним засобом у реалізації зазначених завдань є формування оптимальної системи державних органів, діяльність яких би дієво впливала на стан боротьби зі злочинністю та забезпечувала, охороняла і захищала права людини і громадянина.

Вагоме місце в системі органів державної влади посідає прокуратура України. Прокуратура є єдиною централізованою системою органів, що від імені держави забезпечує верховенство закону, підтримку державного обвинувачення в суді, представництво інтересів громадян або держави у суді, а також нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство і нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян [1, с. 54].

Прокурори при здійсненні своїх повноважень є незалежними від органів державної влади і місцевого самоврядування, але це ніяк не виключає їх взаємодії. Взаємодія прокуратури з Президентом і